ఆంధ్రభూమి వివిధ వ్యాసావళి

ఆదివారం 21-3-1965

కీచక వధ ఘట్టం: తిక్కన చిత్రీకరణ

మహాభారతమునందలి విరాటపర్వ మునగల కీచకవధ వృత్తాంత మును మనము ప్రత్యేక ప్రబంధముగ పఠింపవచ్చును. దీనికి కళాధాయకుడు భీముడు, ప్రతినాయకుడు కీచకుడు. ప్రధాన రసమువీరము. ప్రభావోద్యాన విరామ మాస్యాస్యమగు దివర్ణనములు, యశా యోగ్యంబులగ నిలుచున్నవి. మల్లయుద్ధము, ప్రతినాయక పతనము నాయికా నాయకుల మనోరథ సంపూర్తియుతకు శుభాంతము కూర్చుచున్నవి.

ఇందు భీమసేనుని ఉత్తమ నాయకునిగా తిక్కనార్యుడు చిత్రించెను. కీచక వధానంతరము ద్రౌపది ముఖముగ "నీ యుత్తమ నాయకత్వ మెఱగినను గొనియాడ వేనెంతదాన" యన పలికించినాడు. భీమసేనుడు సహజముగా ఉద్వేగవంతుడు. అయినను అన్నయగు ధర్మరాజు కనుసన్నల మెలగు పరమవిధేయుడు, ఈతని బలముపకు, క్రోధమునకు తోడి వినయ సంపత్తి లేనిచో నీతని నానగల సమర్థు లెవరు? ద్రౌపదిని కీచకుడు విరాటుని సమక్షమునకే పరిభవించుటను భీమసేను గనినాడు. ఉప్పతిల్లిన కోపముతో విరటుని కీచకుని ఒక్కపెట్టున సుగ్గుగానింప వలసినదే. ధర్మరాజు అవ్యాపదేశముగ "ఎలాంటెక్కడ జూచె నొంటెడనన్వేయ్య జ్ఞానమల్ పుట్టవే" అని ప్రబోధించుటతో తన క్రోధము చూపు సమయ ముదిగాదని గుర్తించెను. ఆవేశముతో పాటు భీమసేనునకు గలశాత్రృక్తియు నధికమే. ద్రౌపది ధర్మరాజు నుపేక్షయే తనకు పరిభవ కారణమని చెప్పినపుడు భీమసేనుడు ధర్మరాజు పక్షము వహించి "పత్యవ్రతని మ్రుండగు యుధిష్ఠి నుండు పోగడ్తకుండగూడు గాని దూలవర్తుండు కాడని సమర్థించెను.

భీమునకు యుద్ధమన్న ప్రీతి, కీచకునితో యుద్ధముచేయుటం కాతడెవ్వ వరి సహాయమును కోరలేదు. అందువలనే ద్రౌపది "మనవారిలోనొక్కని నైన బలువనుశ్చాహంబు సేసిన సాహసంబు"ను ప్రవచించినది.

ద్రౌపది యక్కజమైన చెల్వము గలది. ద్రౌపదీ రూపమను సురిదగిలి కీచకుని హృదయమలోను మృగము వెత నొందినది. విరటుని యంతఃపురములో సైరంధ్రిగానున్న ద్రౌపది యొక్క "సూపిన చందము" గూడ కీచకుని వివేక విహీనునిగా నొనరించి రాగసాగరపూర నిర్మగ్నుని చేసినది. మదన వికారము నొందిన కీచకునితో వ్యవహరించుటలో ద్రౌపది యవ్యవహారమామ్య మగు చేర్పును చూపినది. "పరిభవ వికారంబుదో, పకుండ దన్నుంచావయు పశమించుకొని వేగిరపాటెందక వెరపుతోడన తప్పించు కొనవలయు పనిదలచినది. కీచకుని మొదట "అన్నా"యని సంబోధించినది పజ్ఞనుల కాడుబుట్టువులతోడ నీవును బుట్టినాడవట్లు గాక యహీనవంశాభి జాతవై ప్రతిపతనగు నన్ను నడుగ దగుదే" అని మందలించినది. అయినను పలితము లేకపోవుపుడికి "దుర్వారోద్యమ జాహుతి కర్మమ రసాపోక ప్రశాప స్ఫురదగ్గ్వాంద పతి వీర నిర్మథన విద్యా పారగులుగు' తన భర్తలగు గంధర్వులు యతనిమానమును ప్రాణము గొనుట తథ్యమని తెదిరించినది. మదాంధుడగు కీచకుని శాసలుకులు రుచించునా! కీచకుడు తన్నుగోరుట యందని మ్రోకులపండ్లు గోయుదలచుట వంటిది అని చెప్పినది. మునుచెడిన రావణాదుల విని యెరుగవె యెన్నడును విపేక్ష నినాహినా యని దూరినది ఇప్పట్టు ద్రౌపదిచూపిన సమయస్ఫూర్తి ప్రశంసనీయము.

కుచాలోచనతో సుశిష్ట ద్రౌపదిని కీచకుని యింటినుండి మిర్యము గొని రానియోగించినది. తనను యచటికి పంపవలదని మంచి మాటలతో వేడుకొన్నది. "పత్యధవృ తినీకడనపంపత ముచ్ బహుమానవాత్రియె తత్పరతం బరించి యుచితంపుబలుల్ దగ సేయుగాక దుష్పత్యరిధాన యోగ్య పరిశ్రమముమై అనునట్టిదానినే" అని పలికినది నిచముతలగుపనులు తనుచేయ జాలనని స్పష్టముగ చెప్పినది. అయినను హీన వంశ సంజాతయగు సుశిష్ట సుందర పేడికోలు వ్యర్థమైనది. తప్పని పరిగి కీచకునియింటికి బయలుదేరినది తన్ను గాచుటకెవరు లేరని గుర్తెరిగి ప్రత్యక్ష దైవమగు సూర్యనారాయణుని మ్రొక్కినది. "పాండుపుత్రులేమ దప్పని శెప్పి తప్పించుకొనదలచెను. "నీవు శాంతి యేర్పడగానే పాత పాతళాలకు మనంబుగలుగు చానయెని యోకమల మిత్ర కీచకుని దెన వన్నొక కీడు తెరువు పొరయకుండగ రక్షింపు' మని వేడినది కరుగార్ద్ర మనస్కుడగుచు సూర్యదేవు డొక రాక్షసుని పంపెను.

'శెబ్బులియున్న పొదరుపొచ్చు లేడి చందంబున' ద్రౌపది కీచకుని మందిరమున ప్రవేశించినది. కీచకుడు ద్రౌపదిని అనేక విధముల తనదానిగ చేసుకొన ప్రయత్నించెను. ఆమెఅతని పలుకులను పెడచెవిని పెట్టినది. ధీరగావున్న పరిభవ వికారము నడచుకొన్నది. రుచిరమణిభూషణములు, కరి తురగరథ సమతి కీచకుడు ఆశచూపెను. అయినను అతనిప్రయత్నము ఫలించలేదు పైపడి. ద్రౌపదిని పట్టుకొనెను సూర్యదేవునిచే పంపబడిన రాక్షసుని బలము తన్నావహింపగా, ద్రౌపది కీచకుని విదలించి పరుగెత్తినది. కీచకుడు వెంట బడినాడు.

దైవయోగమున విరటుడు కొలువుండెను. ద్రౌపది అచటికి పరువెత్తినది

పి. వి. పి. మృత్యుంజయరావు

సిగ్గుమాలిన కీచకుడు కూడ వచటికి వచ్చి ఆమెను పట్టుకొనెను. ద్రౌపదికి సహాయముగా పంపబడిన రాక్షసుడు కీచకుని దొల్లదేసెను. కీచకుడు వేటువడి విస్మయపడెను రాక్షసునివలన గుండికి చాయెను. ద్రౌపది పరాభవము కొలువులోనున్న పాండవులు చూచిరి. భీమసేనుడు కోపవేగమున కన్నులు నిప్పులు గక్కుచు, భయదస్ఫురణా పరిశుద్ధమూర్తి యాయెను. భీమునివారించి పక పోయిన సమయభంగమగునని గుర్తెరిగిన ధర్మజుడు అవ్యాపదేశముగ జాతనిని వారించెను.

కోపము, సమయభంగ భయమును వెనంగొన, పాండవులను యితరనిశ్శబ్దులు వలెనే చూచుచు, గంధర్వులు అయిదగురు ఊరక చూచుచుండిన ఎవరియాడువారు పరిభవముతో ప్రతుకువారని యడిగినది "విరాటునికొలువులో ధర్మజులోపభయ ముకలవాడొక్కడైనా లేదా?" అని యడిగినది. ఈప్రశ్న ధర్మరాజునకు పోయి మాటిగా తగులును ఒక పరమసాధ్విని కీచకుడట్లు చేయగా ఎవరికి కరుణకలుగుటలేదాయని ప్రశ్నించినది అధర్మమాచరించిన కీచకునిశిక్షించుట కాగను విరటుని జాధ్యత. అతడట్లు పూరకచూచుట పాడిగాదని పల్కినది

విరటుడు పేరునకు మాత్ర మే ప్రభువు మత్స్యదేశమునుపాలించుటకు కీచకుని సహాయము అత్యవసరము. దానిచే కీచకునిపై గోపింపగల సత్యమాతనికి లేదు రోషభరితనితి గంపిత మూర్తియైన "కీచకు"ని మరి కుందు వాడి యతనిని అచటనుండి పంపెను. ద్రౌపతి దుస్థితికి సభ్యులందరు పరితపించిరి. ధర్మరాజు ద్రౌపతి నుద్దేశించి "రాజు, సభ్యులు నీవుపడిన భంగపాటు చూసిరి. నీవు పలుమాటలాడ సుధేష్ణ మందిరమునకు బొమ్ము. నీపతులగు గంధర్వులు అదనుకాకపోవుటచే కోపింపక పోవుదురు. నాధులను నిందింపకుము" అయినను ద్రౌపతి యచట నుండి కదలలేదు అంతట ధర్మరాజు "పలుపోకలలోపుచు విచ్చలవిడి నాట్యంబు చూపుదాన్ను నిచటం పతుల గుఱువచందము రొలగగ నిటునికి దగునె తోయజవదనా?" అని పల్కినాడు.

కీచకుని చేతిలో పరాభవము చెంది వంతనొందుచున్న ద్రౌపతికి యీ మాటలు పుండుపై కారమురాసినట్లాయెను. ద్రౌపతి వెంటనే చురకతగిలించినది. "నా వల్లభుడు నటుడు. అందువలన నాకు నాట్యము పరిచితము నాభర్త నటుడేగాక జూదగాడు జూదగాని భార్యకు గొప్పతనమెక్కడిది?" అని దెప్పిపొడచినియట్లు వాసినది. ఎంతటి పరాభవమును సైతము భరించి తమరహస్యభంగము కాకుండచేసిన ద్రౌపతి ధీరత్వము ప్రశంసార్హమైనది

ప్రతినాయకుడగు కీచకుడు మాపాపి మాని. నానా భరణ ధరణశీలుండు దుర్విదగ్ధుడు. బలగర్వితుడు. సైరంధ్రిని చూచినంతనే నాతనార్తితు డాయెను. మాసిసచందముగల ద్రౌపతి యాతని మదూరూపవతిగా కన్పించినది. తమ హీన వంశాభిజాతనని చెప్పి ద్రౌపతి శెప్పి తప్పించుకొనదలచెను. "నీవు పతులు మరమ్మతులుచేశారు, కొత్త పంస్థలను ప్రారంభించారు.

1947-48 లో ఈ ప్రాంతంలో ఒక కళాశాల ఆరు ఉన్నత పాఠశాలలు, 13 మిడిల్ స్కూళ్ళు, 278 ప్రైయిమరీపాఠశాలలు పనిచేస్తున్నాయి కళాశాలలో 60మంది, ఉన్నత పాఠశాలలలో 3705 మంది, మిడిల్ స్కూళ్ళలో 1306 మంది. ప్రైయిమరీ పాఠశాలలో 25,400 మంది విద్యార్థులు విద్యనభ్యసిస్తున్నారు ప్రస్తుతం మణిపూర్ లో మూడు కళాశాలలు, 63 ఉన్నత పాఠశాలలు, 62 జూనియర్ ఉన్నత పాఠశాలలు, 308 మిడిల్ హైస్కూళ్ళు, 648 ప్రైయిమరీ పాఠశాలలు, 2086 లోయర్ ప్రైయిమరీ పాఠశాలలుపని స్తున్నాయి.

ఈనాడు మణిపూర్ లో ఒకటిన్నర లక్షలకు పైగా బాలలు పాఠశాలలకు హాజరవుతున్నారు.

రాష్ట్ర అధికారులు ప్రత్యేకంగా ప్రీ మెట్రిక్ విద్యా సహాయ వేతనాలను (స్టయిపండు) యేర్పాటు కారు.881 మంది షెడ్యూల్డు కులాల విద్యార్థులకు 6804మంది షెడ్యూల్డు జాతుల విద్యార్థులకు ఆర్థిక సహాయాన్ని సమకూర్చారు

ఈమూడు కళాశాలలే గాకుండా. ఈ రాష్ట్రంలో వ్యాయశాస్త్రవిద్యాబోధన కళాశాల, ఒకటి, మణిపూర్ నృత్య కళాశాల ఒకటి. ప్రాతిపదిక శిక్షణ కళాశాల ఒకటి పనిచేస్తున్నాయి.

సాంకేతిక విద్యారంగం విషయంలో పారిశ్రామిక శిక్షణ సంస్థ నొకదాన్ని 1959లో అదింజతిలో ప్రారంభించారు. పశ్చే. డాఫ్ మన్ మిప్ ఎలెక్ట్రికల్ ఇంజనీరింగ్ మెకానికల్ ఇంజనీరింగ్ ఫిట్టింగ్, వడ్రంగం, టైపోగ్రఫీ (సంజ్ఞా లిపి)లో సాంకేతిక శిక్షణ సంస్థలో శిక్షణ యిస్తారు.

ఈ రాష్ట్రంలో బాలికల విద్యాభివృద్ధికై యేర్పాటుచేసిన వథకం క్రింద 290 మంది స్కూల్ మదర్స్ ను నియమించారు. 1961-62 లో అందరికన్న ఎక్కువ రోజులు పాఠశాలకు హాజరైన విద్యార్థినులకు 240 విద్యా సౌకర్యవేతనాలు (స్కాలర్ షిప్స్) బహూకరించారు. విద్యాభ్యాసం పూర్తి చేసిన తరువాత విద్యాబోధనా వృత్తిని స్వీకరించినట్టి ఉన్నత తరగతులకు చెందిన 40 మంది విద్యార్థినులకుగూడా విద్యా సహాయ వేతనాలనిచ్చారు.

తృతీయ ప్రణాళిక క్రింద యేర్పాట్లు

తృతీయ ప్రణాళికాకాలంలో, ప్రైయిమరీ స్థాయిలో అగణనంగా మరో 30 000 మంది పిల్లలకు విద్యా సౌకర్యాలుకలిగించాలి తలంచారు ఇందుకై రూ 40 లక్షలు కేటాయించారు ఇంతే గాకుండా ఈ స్థాయిలో బాలికల విద్యకై రూ. 71,000లు. కొత్తగా బేసిక్ స్కూళ్ళు మిడిల్ స్కూళ్ళు తెరవటానికి రూ. 9.31 లక్షలు, ప్రైయిమరీ పాఠశాలలను "బేసిక్" పద్ధతిలోకి మార్చడానికి లక్ష రూపాయలు. ప్రస్తుతమున్న శిక్షణ సౌకర్యాలను అభివృద్ధి పరచటానికి రూ 5 లక్షలు ఖర్చుచేస్తారు

ఇక సెకండరీ విద్యాస్థాయిలో 15 ఉన్నత పాఠశాలలను హయ్యర్ సెకండరీ స్కూళ్ళుగానూ, ఒక స్కూలును జనరల్ కార్య ప్రయోజక పాఠశాలగానూ మార్చటానికి రూ 19.80 లక్షలు సమకూర్చారు. ఇంతేగాక, సెకండరీ స్కూళ్ళలో విజ్ఞానశాస్త్ర బోధనకు, ప్రవేశపెట్టటానికి రూ 11.70 లక్షలు, లైబ్రరీ పుస్తకాలు కొనటానికి రూ 5 50 లక్షలు, ఆటస్థలాలకై రూ 0 5 లక్షలు విద్యా సహాయ వేతనాలు, విద్యాసౌకర్య వేతనాలను మంజూరు చేయటానికై రూ 1 62 లక్షలు ప్రత్యేకించారు.

ప్రభుత్వ సి. ఎం కళాశాలను అభివృద్ధి పరచటానికి రూ 3 25 లక్షలు ఖర్చుచేయాలని, బాలికల విద్యాభివృద్ధికై ఒకలక్ష రూపాయలు కేటాయించాలని తలంచారు.

జిల్లా పుస్తకభాండాగారాల అభివృద్ధి శాఖల పుస్తక భాండాగారార్థి ప్రదర్శనశాల, జాతీయ విద్యాంసైనిక దళాల అభివృద్ధి హిందీ పాఠశాలలు, సంస్కృతి పరిషత్తులకు గ్రాంటు రూపంలో ఆర్థిక సహాయం మొదలైన పథకాలను గూడా తృతీయ ప్రణాళికలో చేర్చారు.

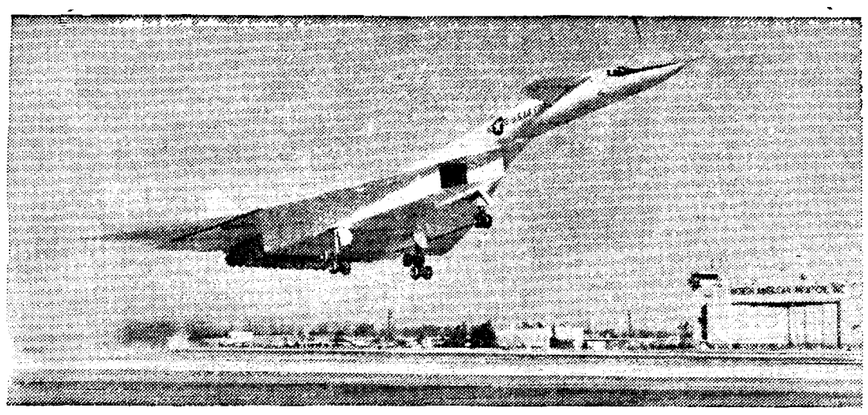

గంటకు రెండువేల మైళ్ళను మించిన వేగంతో వెళ్లే బి- 70 సూపర్ సానిక్ బాంబర్ విమానం. ప్రపంచంలో ఇదివరకు డిజైన్ చేయబడిన విమానాలలో కెల్లా ఇదే భారీదని భావిస్తున్నారు.

"జీవితమే ఒక నాటక రంగం"

అర్ధరాత్రి, వేదనలను, ఆవేదనలను మరచి నిశ్చింతగా నిద్రపోతున్నది పజానీకం. ఆకాశంలో నక్షత్రరాజులు అక్కడక్కడ మిణుకుమిణుకుమనిఅంటు న్నాయి గుండెలపై చేతులనుంచుకుని నిద్రపోతున్నాడు పాణి అతని పొత్తి కడుపువరకూ శాళీరు శాలువా కప్పబడి వుంది. ఆశాలువా అతను వదిలే ఉచ్ఛ్వాసనిశ్వాసాలకు క్రిందకూ మీదకూ ఊయలవలె కదలుతున్నది. పాణికి చేరువలో వాణి కూర్చొనిఉంది. ఆమె కనులలో పలుచగా ప్రవహించేనీటి ధారలు కనబడుతున్నాయి.

తటవర్తి కృష్ణవేణి

ఉక్కిళ్ళపడ్డాడు పాణి లేచాడు.

ఎదురుగా వెల వెల లాడుతూ విషాదంగా కూర్చున్న వాణినిచూసి నివ్వెరపోయాడు.

కొద్దిక్షణాల కాలం పడివున్నాడు పాణి నెమ్మదిగాలేచి లేబులు మీదవున్న వాచీని చూశాడు

పంన్నెండు గంటలకు రెండు నిముషాలు తక్కువ వుంది. సిగరెట్టు వెలిగించి, గట్టిగా ఒక దమ్ముపట్టి, వాణి కేసి చూశాడు.

పదోతెప్పాలనే కాంక్ష. ఆత్రుతవాణి కళ్ళల్లో స్పష్టంగా కనబడుతున్నది ఒకసారి నీటి తెరలగుండా అతని వంక చూసింది వాణి "వాణీ! నీకేమైనా మతి పోయిందా? వేళగాని యీ అర్ధరాత్రి నీవిలా రావటం అత్యయ్యగాని మామయ్యగాని చూస్తే ఇంకేమైనా పుంచా! ఏమిటి సిసాహసం? యిలా రావటం నాకేం నచ్చలేదు. వెంటనే ఇక్కడనుంచి బయటపడు" కోపంగా అన్నాడు పాణి. అతనిలో కోపం కంటే భయం అధికంగా వుంది.

"బావా! నీ అందోళన నాకు తెలుసు కాని వేరే గత్యంతరం లేకపోవుటచే యీ సాహసం చేయక తప్పలేదు. నన్ను మన్నించు పగలు నీతో మాట్లాడె అవకాశం ఏమాత్రో పోయిందనే విషయం నీకు కూడా తెలుసు. అమ్మా, బావా నాకు సంబంధాలు చెడుకుతున్నారు. నిన్నుతప్ప వేరే మరెవ్వరినీ పెళ్ళి చేసుకోనని ఖచ్చితంగా చెప్పాను. చెబిటి వాని చెవిలో శంఖు పూరినట్లయింది."

కొద్దిసేపు పాణికేసి చూసి. తిరిగి మాట్లాడ సాగిందామె "ఇంటి పంగతులు చూస్తూనే ఏం తెలియనట్లుగా మౌనంగా వుండటం న్యాయంగావుందా నీకు. నీ వాణి గాధలోని బాధను అర్థంచేసుకుని నీపాదాల దగ్గర కూర్చ్చోటుయివ్వు బావా ఎన్నో కలలు కన్న నేను. యీరోజు పెద్దల ఆశయాలమధ్య అణగారి పోవలసిందేనా

కథానిక

నాశరీరాన్ని జాకే అర్హత నీకు ఒక్కడికేవుంది. దైవం సానుకూలపడకపోతే యీ వాణి అంతరించి పోతుంది ఇది నిజం"

పన్నిరకంతంలో ఒక్కొక్కవాక్యమే ఆగి ఆగి పలుకుతూ నెమ్మదిగా అంది వాణి.

వాణి పలికే ప్రతీపలుకు, ములుకులా అతని హృదయాన్ని గాయపరచినాయి శాంతంగా ఆలోచించాడు.

వాణి మేనమామ కొడుకే పాణి చిన్నతనంనుండి కలసిమెలసి తిరుగాడ సాగారు. యుక్తవయస్సు వచ్చేవరికి ఒకరి నొకరు అర్థం చేసుకున్నారు పాణి తల్లి దండ్రులు చని పోవడంవలన పిళ్ళింట్లో వుండవలసి వచ్చింది. చదువుకున్నిరీ తక్కువైనా పది మందిలో పరువుగా బ్రతికే విధానం తెలుసు ఎందుకూ పనికిరానివాడుపాణిఅని అతని ప్రాయపడ్డారు పాణి తలి దండ్రులు ఆటువంటి ఆశలువుంటే ప్రయత్నించి వేసుకోమని ముందుగా హెచ్చరించారు వాణిని. ఎంతో ఇదిగా ప్రేమించాడు. కాని పెద్దల శాసనాలనడుమ అతని ఆశలు పూర్తిగా హరించి పోయాయి.

వాణినికూడాశాసించారు పాణినికన్నె తైయినా చూడరాదన్నారు. వాణిని పొరపాటుగా ఎప్పుడు అయినా చూడటం తటస్థిస్తే ఆ రోజు ఆ ఇంట్లో "పెద్ద యుద్ధకాండే" జరిగేది సునంద వాణికి స్వయానా అక్కయ్య, సునందకుఇరవై ఇరవై రెండేళ్ళవుంటాయి. తెల్లగులాబీలా మెరిసేముఖం. పలుచటి పెదవులు తరుచుగా తలవెంటుకలు ఆమె నుదుటి మీద నృత్యం చేస్తుంటాయి.

చిన్నచిన్న కళ్ళూ—అల్లరిగా ఆటు ఇటూ ఆడేకనుగుడ్లు. వాణి సునందకంటే రెండేండ్లు చిన్నది సునందకంటే అందమైనది శాంతంగామాటాడుతుంది కానివి నేవారికిఆనందంగద్దించి మాటాడుతున్నట్లు అనిపిస్తుంది చీలుబుటుకోవాలనే కోరిక ఎక్కువ ఆమెకు "సింగారం యింకా లంగాలలోనే వుండగా చీరెలుకావాలా"అని పాణి తరుచుగా దెప్పేవాడు.

"వాణీ! నిన్ను వదలుకోలేను ధైర్యంగా నిలబడి నా వాణిని నానుండి వేరు చేయలేరు అని చెప్పే శక్తిలేదు పెద్దలమాటను ఎదురించగల అర్హత నాకు లేదు. నావంటి ధైర్యహీనుడికి భగవంతుడు ఎందుకు స్వప్నిస్తాడో ఆడపిల్లవలే గుడ్లనీరు కుక్కుకుంటూ పలికాడు "బావా! నిన్ను నీవు నిందించుకుని బాధ పడకు. నా అదృష్ట మింతే నని అనుకుంటాను ఈ జన్మలో విడదీసిన భగవంతుడు మరో జన్మలోనైనా కలుపుతాడని అనుకుంటాను. అని లేచి వెళ్ళబోయే వాణి బావా! నేనొక ఆలోచన చెప్పనా మిలమిల మెరసే కనులతో అంది.

ఆనందంగా పాణి "ఏమిటన్నట్టు"గా

(మిగతా 4వ పేజీలో)

ధారావాహిక:-

మహాసాధ్వి

వానా జోరుగా కురుస్తూంది, గాలి విపరీతంగా వీస్తూంది. టెలిఫోనుతీగలు తెగిపోతున్నాయి. కొమ్మలు విరిగిపోతున్నాయి. పెద్ద పెద్దచెట్లు పయితం విరుచుకపడుతున్నాయి. నింగి నేలంతా ఫెళ ఫెళ మనే శబ్దాలు చెవుల్ని గింగురు మనిపిస్తున్నాయి చిన్నచిన్న రైలు పేట్ల మన్ల మెడ్లపై ని సిమెంటు రేకులు లేచి పోతున్నాయి.

ఇదేం పట్టనట్లు విజయవాడనుండి హౌరా ఎక్స్ ప్రెస్ బండి పోతూనేవుంది చీకటి.....కళ్ళు పొడుచుకున్నా కానరాని చీకటి. చావనున్నవారు. కూలిపోతున్న విచ్చుకగూళ్ళు. అరుపులు.... పడిన చెట్లలో చిక్కుకున్న లేదూడలు ....అలాపాలు. సమస్త భీభత్సవాతావరణంలో కలిసిపోయినతీరు. భయంకరం భూదేవి వక్షంపై విచ్చలవిడిగా నాట్యం చేస్తున్న యమయం.

ప్రకృతి గత విషాదానికి మించిన భాధాన్ని రుక్మిణమ్మ మోమాశిక్తున్నది. సెకండ్ క్లాస్ కంపార్టు మెంటు లో ఓమూల ఒదిగి కూర్చుంది ఒళ్ళో పదిన్నర పసికందు. ఒంటరిగా, తుఫానులో తన తొలిచూలు ప్రమీలను చూడటానికి పోతూంది కన్నకడుపు....హౌరా వరణాన్ని అధిగమించిన ఆవేదన.

ఎక్స్ ప్రెస్ ప్రతిస్టేషన్ లో ఆగుతూ పోతున్నది. రాబోయే స్టేషన్ మాస్టర్

"మహేష్"

వార్త అందితేనే బండి కదులున్నది బయలుదేరిన బండిఎక్కడ ఆగిపోతుందో ప్రయాణీకులు కూడా తెలియదు రుక్మిణమ్మ గుండె వేడుదలంలో నిల్చిపోతుందో ఆమెకే తెలియదు. బండి వెళ్తుందనే ఆశ మాత్రముంది ప్రయాణీకులకు వేదనలో, ప్రమాదం జరుగుతుందో అనే భయంకూడా వుంది కాలామందికి ఆ బండికి రెండు మిలిటరీ కంపార్టుమెంటులు తగిలించారట అని తప్పనిసరిగా హౌరాచేరాలట- అని ప్రయాణీకుల తర్జన భర్జన. మిలిటరీ వెళ్ళాల్సి వుంటేనేం, వాగులు డొంకలుకలిస్తేనేం బండిమాత్రం ఏలూరు చేరుకుంటేచాలని రుక్మిణమ్మ దేవుళ్ళను మ్రొక్కుకుంటుంది అపాయసీతిలోవున్న బిడ్డను కళ్ళతో చూసుకొనే ఆపరు కల్గుతుందని ఆశ.

బండి పోతూన్నది ఆమెకు కలవరం. మగత తెరలు భాధల పానీయాల్ని మింగిన హృదయం. బయలుదేరేముందు వచ్చిన టెలిగ్రాం అకస్మాత్తుగా కోపం యిచ్చిపుచ్చుకొన్న ఫలితంగా పుట్టిన గ్లానికలవాలు, ఆమెను క్షోభ పెడుతున్నాయి

రుక్మిణమ్మ మధ్యమధ్యలో అపస్మారస్థితి పొందుతూంది అల్లారుముద్దుగా పెంచుకొన్న ముద్దులకూతురు కిషోరగ వ్యక్తుల విషయుక్తులలో పొందిన అధ్వాన్నస్థితికి తపించుతూంది. క్రోధం, మమత ఆమె హృదయాన్ని చితవధ చేస్తూన్నాయి. ఆడపిల్లల్ని యిచ్చిన వారందరి బ్రతుకు యిలా అన్యాయాలకు గురౌతుందా! తమ తమ కర్మం కాకపోతేనని మరో వేదన. తన పిల్లకు పెండ్లి తరువాతజరిగిన బాధలన్నిటిని నెమరేసుకుంటూ నీట్లూళ్ళు విడుస్తూన్నది. శోకవర్షంతో కన్నీటి బిందువులు జారిపోయి ఒడిలోని పసికందుపై పడుతున్నాయి బయట ఈదర గాలి హోరు అవుతూనేవుంది వర్షం విచ్చలవిడిగా వస్తూనేవుంది వీటన్నిటి మధ్య సతమౌతూనేవుంది ఆపసికందు లోకం తెలియని ఆచిన్నిమూగమనస్సు....ఇదేం పట్టలేదు రుక్మిణమ్మకు తనదిగులు తన ఊహలు తన ఆశలు....

అవాహగా వున్న మూర్తిని తన బిడ్డతోపాటు పెంచి పెద్దచేసి "కుండపార్శ్వు" వివాహంవల్ల, అత్తవారితో అనుసంధానాలు కలిపినవివాహం సంసారంలో అశాంతి లేచినతీరు రుక్మిణమ్మ కళ్ళ ముందర తెరమీద బొమ్మల్లా కన్పిస్తున్నాయి నిముష నిముషానికి ఆవేదన అధికమిస్తూంది

ఇంకాపాల్లు చిన్న పేపన్లు రాటితో ఏటూరువస్తుందని ఎవరో అంటున్నారు ఆ మాటలు రుక్మిణమ్మకు ఆశాకిరణాలు కల్గించాయి. అయినా స్పృహ లేని స్థితి ....ఆవేదనమైన పరిస్థితి....

* * *

"అమ్మా!" అంది ప్రమీల. రోదించి. కన్నీరు శాలువ కట్టిన అంతరం పొందిన ముఖస్థితిలో అనంతృప్తిని నిస్పృహను బయల్పరుస్తున్నట్లు కన్పడింది రుక్మిణమ్మకు. ఆ విషాదవదనంలో అనిర్వచనీయమైన శాంతి, లోతు లెరుగని బాధలు మిశ్రమమై యున్నాయి. ఆబిడ్డ రూపునకు ఆమె కడుపు చెరువై ఆవేదన పెకిలి రాక కళ్ళజ్వలతను పొందింది.

"అయిపోయిందమ్మా! అంతా అయిపోయింది. మీలోకపు పని తీరిపోయింది. ఈవలిగట్టుకు చేరుకున్నాను. బాగుండెలు గాయాలుచేసేందుకు, మీరు తల వంపులు పొందేందుకు, నాఆత్తవారు బాధలుపెట్టేందుకు. ధర్మం. ప్రేమమధ్యనేను గిజగిజకొట్టుకోవేందులకుయిక అవకాశాల్లేవు మీమధ్య వదిలే పసికందు నాని ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలకు శాపు లేదు. నాకు మీలోకపు మాటలు వినబడవు.

"మూర్తి అన్నయ్య కటువుగా కన్పించే విధం. వదిన వెంకమ్మ ఆస్తి కోసం అధికారం చెలాయించే అస్కారాలిక లేవు అన్నమాట ప్రకారం నాన్న ఆస్తి యిస్తానన్నవిషయం నాకు తెలుసు. ఆస్తికోసమని మూర్తి ఆత్తమామలతో కలవడం అసభ్యమని నాన్న అన్న మాటల్లోనిజంలేకపోలేదు. తతిమ్మాపిల్లలతో యిస్తానన్న వాగ్దానంలో అధర్మం లేదు కాని వారి ఎత్తుగడలు దెబ్బతిన్నాయ్ పతితం పట్టదల. నన్ను అడ్డు పేమకొని కాకపోకలు స్తంభింపచేసారు. బిడ్డలుగలమీరు దాపహమ్మలే, వారి భవిష్యత్తేం కావాలి? లోకానికిది తెలియదు. గుర్తుణలో నేను నలిగిపోయాను నా తలవాత్ర తప్ప.

"పోయినపారి విజయవాడ మనయింటికి వచ్చినప్పుడు అదే కడపారికాళగదా! పెరిగి పోయినకతల పరిణామంగా. నేనక్కడవుండగా మావారు సహాంచరాని ఉత్తరాలు వ్రాసారు. నేనచ్చటినుండి అకస్మాత్తుగా వచ్చిన విషయం అందరికి తెలుసు

"శుకవారంనాడు నేను తలంటుపోసుకొని వరండాలో తల చిక్కుతీసుకొనేవేళ. మావారు గుర్రపుబండిలో వచ్చి నన్ను బయలుదేరి రమ్మని పిల్వడం, ఫలితంగా మీ మనుషులు విరిగిపోవడం జరిగిందని నాకు తెలుసు అదాదే వదులుకున్నాను మీమీద ఆశల్ని.

"అగ్గికి గుగ్గిలం కలసినట్లు, ఆ తొందరలో హానగలు, నాకు వారు వ్రాసిన ఉత్తరాలు మర్చిపోయాను. మీకు ఉత్తరాలు కోపాన్ని, కర్కశత్వాన్ని కలిగించాయనికూడా తెలుసు. మీరువన్ను లోకనహజమైన ప్రేమగా చూశారు. ఒక్కంటి కొడలుగా చూడలేదను కొన్నాను. ఉన్న ద్వేషాన్నిమరా మింగుకొని, లాంఛనప్రాయంగా కాకపోకలు జరిగితేనే పొమ్ముల పంపుతామన్నప్పుడు నాకెంతో సంతోషం కల్గింది. కాని భయపెట్టి పనులు గడుపుకోవాలన్న మావారి వైపమ్యం రెచ్చిపోయింది. నాహృదయం ఆటవస్తువైంది.

"నాకు కావలసిన నిత్యావసరాలు మంచిగానే గడిచాయి కాని చెల్లెలుకు ఆస్తిని అపారించిపెట్టాలని నగలుపంపాలనే మిషతో నాహృదయం గాయాలకు గురైంది

మేం మాన్ ఖండ్ బదలీ అయ్యాం. కొత్తవాతావరణం చక్కని ప్రకృతి. శాంతికోసం తపించే నాకు ప్రకృతి మాత శాంతిని ప్రసాదిస్తుందనుకొన్నాను ఇందుకుతోడు ఇంజనీరుగారి భార్య అని అచటి మన్నెనీమ అమాయక ప్రజలు నన్నెంతో ప్రేమగా గౌరవించేవారు వారి నిరాడంబరత, వేషభాషలు ఆటపాటలు నాకేంతో ఆనందాన్ని కలిగించాయి అలా నెలరోజులు గడచిపోయాయి ఎంతైనా బహ్మగీత తప్పించలేము పరిసరాల్లోని ప్రకృతి సౌందర్యంకన్నా కురూపంతో కూడుకున్న మానవకుళుక్షుత్తరాలు మానవతను విస్మరించి మానాలు వాడే ఎడ్డేవను నన్ను దహించాయి ఇంకెక్కడి శాంతి

"పుట్టుంటి వచ్చిన పుట్టింటి మమతలు మానవతగా వచ్చిన మాంగల్యశోభలు నాకు పరాలుకాదు కరువైన కర్కశపాలాలు, పంజాలోపడి బ్రతుకే నయమనుకున్నాను. అన్నివుండి అశాగినిగా అనాదిగావుండిపోయిన నా బ్రతుకు కొంనిర్వచనం

"మన్నస్సీమ....క్రొత్త ప్రాంతం .... రోమకాటు పైగామావారుస్థాన్పుల్లో వుండటంవల్ల ....ఎక్కడలేని ఒంటరితనం ....అచ్చటి ప్రజల ఆటపాటలు. ప్రకృతి సౌందర్య వాతావరణం రామరాను ఆకర్షించడం మానేశాయి కన్పించి పోతున్న నామనమును. గిజాన్ని తల పోసుకొంటూ బాధపడటమే మిగిలింది. మనోవ్యాధికోడు రక్షకయ వచ్చిన సంగతి మికు తెలిసిందే తర్వాతకొన్ని

(మిగతా 5వ పేజీలో)

విద్యా రంగంలో మణిపూర్ ప్రగతి

విద్యా విషయంలో మణిపూర్ అద్భుతమైన ప్రగతిని సాధించింది మణిపూర్ ప్రాంతపు వైశాల్యం 22,343 చదరపు కిలోమీటర్లు. జనాభా 7.8 లక్షలు. ఈరోజున మణిపూర్ ప్రజలలో సుమారు 30 3 మంది విద్యావంతులు వీరిలో 1 75 లక్షల మంది పురుషులు 0 63లక్షలమంది స్త్రీలు ఈప్రాంతంలో పురుషులలో సుమారుగా 45 1 మంది. స్త్రీలలో సూమారుగా 15.9 మంది విద్యావంతులై వున్నారు.

మణిపూర్ లో 1877 లో మిడిల్ స్కూల్ కొకదాన్ని తెరవటంతో ఈ ప్రాంతంలో ఆధునిక విద్యకు నాంది ప్రస్తావన జరిగింది. అయితే, ఈశతాబ్దారంభం వరకు ఈ విషయంలో పెద్ద అభివృద్ధి కనిపించలేదు. 1900 సంవత్సరం నాటికి ఈప్రాంతంలో 17 ప్రైయిమరీ స్కూళ్ళను మాత్రం ప్రారంభించారు కొత్తగా మిడిల్ స్కూల్ దేనినీ తెరవలేదు.

ద్వితీయ ప్రపంచ సంగ్రామకాలంలో మిత్రదేశాల ప్రజలతోనూ సైనికసిబ్బందితోనూ

[illegible] పుస్తకాలు. మరోసారి అతను చదివినవి కూర్చుకున్నాడు. అలా తన పని పోగా [illegible] ఏమీ మాట్లాడకు పంచాలోచనలోనో నోరుమూసుకుపట్టుకున్నారు. పిల్లవాడుమాత్రం మాట్లాడటానికేమీ దండాలూ లేదు వాళ్ళిద్దరికీ నిద్రమత్తు వదిలేదాకా, అదేమీకాదు, అప్పటికీ చాలా సేపటివరకూ నిద్రలేచే అలవాటు వుంది. అంత వేకువజామునే మాటాడుకోవడం ఎందుకులే మాట్లాడుకోవడానికి రోజు యావత్తూ తమ ముందున్నదికదా అనేదే వారి ఉద్దేశము

ఎవరికీలేని ఒకరకం ఇంజనుదగ్గరవున్న తమ అన్నాడుగదా వాతావరణం బాగుందికదూ "టియో ఊ" అన్నాడు ఆకాశంవైపు చూస్తూ అతని మిత్రుడు.

అతడంత పొడగరికాదు. అంతపాట్టి వాడు, కొద్దిగా బరి మోకులాగామంచి బలంతోవున్నాడతను అలా పడవమీద చిన్నతనపు శోభతూలాడుతూ అతని స్వేచ్ఛతనాన్ని జాగ్రత్తగా పరిశీలిస్తున్నాడు

"పడవను కుడివైపుకు తిప్పు" అని కొంతసేపటి తర్వాత అతడు మాటాడడం మొదలెట్టాడు వామాట వింటున్నా వాసిల్ పడవను కుడివైపుకు నడిపింతు"అని స్వేచ్ఛితుని హెచ్చరించాడు

అల్లంతదూరంలో డాల్ఫిన్ చేపలు గుంపులు గుంపుగా కనబడుతున్నాయి నీటిలోంచి ఒక్కసారిగా లేచి కొన్ని మరింతముందుకు పోతున్నాయి. కొన్ని నీళ్ళపైకి లేచివచ్చి మరల గరాలున ముసుగుతున్నాయి. అప్పుడు వాటి వారిని చూపిస్తున్నట్లుగా నీటి నుండి గాలిముడగలు ఒక వరుసల్లో బయటకువస్తున్నాయి. పావెల్ ఇంజను దగ్గరున్నవాళ్ళకు, ఆమోటారు బోటు అటువైపునకే తిరిగింది. పావెలు అతని సహచరుడు ఒకే వయస్సులోవున్నారు. ఇద్దరి మొఖాలు వాతావరణములకు లోనయి మొద్దుబారినట్లున్నాయి వాళ్ళిద్దరూ సముద్రంమీద తిరిగే వాళ్ళని ముఖాలుచూచిన ప్రతివారు తేలికగా చెప్పగలరు.

"ఏమిటి ఇంకా చూస్తున్నావు. కాల్చు-ఊ"కాని రెండవవాడు తమ కూర్చున్న బోటుమీద అంగుళమైనా కదల్లేదు.

"నీకే చెప్పేది. కాల్చు వ మాట్లాడు అలవ్యంచేసినా అని మనకు దక్కదు అందకుండా పారిపోతాయి, కాల్చు"

తుపాకీ కాల్చిన శబ్దం వినిపించింది. బోటు మెల్లగా ప్రయాణం చేస్తూనే వుంది. మరోసారి తుపాకీకాల్చుమూడో సారి తుపాకీ కాల్చిన మోత.....

"డాల్ఫిన్‌ను గురి చూచి కాల్చావు అది నీళ్ళ లో కొట్టుకొనడం నేను చూశాను.

"అవును కాల్చాను" అంటూ ఆ బోటు వచ్చిన ఆ డాల్ఫిను దగ్గరకుచేరే వరకు తియో తుపాకీ కాలుస్తూనే వున్నాడు.

రక్తం కలిసి రంగు మారిపోయిన ఆ నీటిమీద చచ్చిన డాల్ఫిను కనిపించింది. నిజంగా అది పెద్దదే పావెల్ తన అలవాటు ప్రకారం ఇంజను స్పీడు తగ్గించి చెల్లరును స్థిరంచేసి. బట్టలు విప్పేసి నీటిలోకి దుమికారు. పైకి వస్తూ విశాలం కలగజేసే ఆ రక్తం. నీటిని చుచియాడాడు. ఆ డాల్ఫిన్ చేపతోక పట్టుకొని బోటు వైపుకు లాగుకొని వస్తున్నాడు. తియో పడవలోపలనుండి బయటకు వచ్చాడు మిత్రునికి తనచేయి అందిద్దామని ఇద్దరూ ఒకరి నొకరు పట్టుకొని వెనక్కు ముందుకూ లాక్కొనుటలో ఆ చేప నోరు తెరచి ఒక ప్రక్కకు తిరిగింది. దాంతో అది చేతిపట్టుతప్పించుకొని తియో కళ్ళమీదకు ప్రాకి. ఆ తర్వాత ఒక్క పూపువ పావెల్ రొమ్ము మీద వియుకుకు పడింది. ఆ పూపుతో తియో వెనక్కు తొల్లి అక్కడవున్న కర్రమీదకక్కలకు కొట్టుకోగా. అతని భుజానికి దెబ్బతగిలి, నొప్పిపుట్టింది. అయినా తట్టుకొని లేచినిలబడి, తన మిత్రుని పాయానికి వచ్చాడు. కాని తన మిత్రుడు పావెల్ కనిపించలా- తళ తళ మెరుస్తున్న డాల్ఫిన్ పిప్పు మాత్రం అతనికి కనిపించింది. కొంచం సేపటికి పావెల్ కూడా నీటిలోంచి బయటకు కనిపించాడు. విపరీతంగా కొట్టు మిట్టాడు తున్నాడు. అతని చేతులతో ఉక్కిరిబిక్కిరయి అటుయిటూ కొట్టుమిట్టాడుతున్నాడు,అతని కళ్లుపోదో శూన్యంలోకి చూచినట్లుగా కనిపిస్తున్నాయి. పావెల్ ఆయాసపడుతున్నాడు- కాని నీరు ప్రమింగి భయంకరంగా దగ్గటం మొదలట్టాడు. ఆ తర్వాత అతని తల ఒక వైపుకు ఒరిగిపోయింది. కళు మూసుకొనిపోయాయి అతని పరిస్థితి యావత్తూ అగమ్య గోచరంగా వుంది.

ఈ పరిస్థితిని ప్రమనించిన తియో ఉండబట్టలేక పోయాడు. తాను కూడా నీటిలోకి దుమికి పావెల్‌ను రక్షించడానికి నీళ్ళలోకి దుమికాడు. ఆ చప్పుళ్ళకు అతని మెదడు స్థిమితపడింది అరెరె! బోటు పడిన నీళ్ళలోంచి అలా తలవైపు కెత్తి చూచాడు. బోటు పడవ జర్రగా లేదు. అదిమెల్లగా తీరంవైపు ప్రయాణం చేస్తున్నది ఆ యింజను యింకా పనిచేస్తూనే వున్నదని దాని వన్నటి శబ్దాన్ని బట్టి అతడు గ్రహించ కలిగాడు, అప్పుడే పడవ తనకంద కుండా చాలాదూరం పోయింది ఇప్పటికి దా దాపు అయిదు కిలోమీటర్ల దూరానికి ప్రయాణం చేసింది అల్లంత దూరాన నుండి అతనికి దాని ఆకారం మాత్రం కనబడుతున్నది.

పడవను పట్టుకోవాలని తియో అటువైపే ఈదడం ప్రారంభించాడు. తన రెండు చేతులను ఎక్కువగా లంఘించి కప్పదాటుగా దూకి. చెవులపట్టే ఆ పిల్లవాడు తన పడవ ధోరణిలో ఈదుతున్నాడు. పడవ దగ్గరకు సమీపిస్తున్నాడు కాని, ఆ పడవ ఎప్పటికప్పుడు దూరంగానే పోండి పోతున్నది. జలం కొద్దీ యీదుతున్నాడు. కాని పడవను అందుకోలేక పోతున్నాడు. అకస్మాత్తుగా అతనికి పావెల్ గుర్తుకువచ్చాడు "ఇక ఈ పడవ నాకు దక్కదు. ఒకవేళ దాన్ని పట్టుకున్నా, అంత తొందరలో అరగదు. ఈ లోపల పావెల్ కూడా దక్కకుండా పోతాడు." అని తలపోసి తియో విచారంతో వెనక్కు తిరిగి యిదివరకటికంటే వేగంగా యీదుతున్నాడు.

పావెల్ ఎక్కడ దా కనిపించలా. డాల్ఫిన్ మాత్రం నీళ్ళలో పైన తేలుతూవుంది. తనకు చాలదగ్గరలోనే నీటిలోపల నుండి బుడగలు ఒక దాని తర్వాత మరొకటి బయటకు రావడం అతను చూచాడు. తియో వెంటనే నీటిలో మునిగి పావెల్ కోసం అన్వేషించడం ప్రారంభించాడు. అతనికేదో ఆ నీటిలో తెల్లటి ఆకారం ఒకటి కనిపించింది. నీటిలోపల అది ఒక తెల్లని చేపలాగా వుంది తియో ఆ ఆకారం వైపు తుదుకుంటూ వెళ్ళాడు. అతని చేతికి బట్టు దొరికింది ఆ బట్టు పట్టుకొని ఒక్కసారిగా నీటిపైకి వచ్చాడు పావెల్‌కు బయట గాలి తగలగానే

వాసిల్ రయ్‌కోవ్

దానిని పిల్చగానే అమితంగా దగ్గరం ప్రారంభించాడు అతని ఊపిరికిత్తులు బరువుగా వున్నాయి. అవి పరిగా పని చేస్తున్నట్టు కనిపించలేదు. అతనికన్న శక్తియావత్తూ వదిలిపోయింది. అతడిపుడు ఏ మాత్రమూ ఈదలేడు. పావెల్ బట్టు మగట్టిగా. పట్టు పట్టుకొని తలను మాత్రం నీటిపైనుండేలాగున తియోపావెల్‌ను తనవెంట లాక్కొని పోతున్నాడు. అవిధంగా పావెల్ నీరు తాగి కడుపు ఉబ్బిపోకుండా అతనిని తియో రక్షించ కలిగాడు. కాని తియో కాళ్ళలో శక్తి యీపాటికి వదిలిపోయింది. అలసటతో అతను ఈ విధంగా ఎంతసేపు నిలబడగలను అనిప్రశ్నించుకున్నాడు. ఇప్పుడు పావెల్ కళ్ళుతెరచి ఏదో మాట్లాడబోయాడు. వద్దని తియో వారించాడు.

"మాట్లాడవద్దు" గట్టిగా గాలిపీల్చి వదులు. అలాగే వెల్లకిలా పడుకొని నామాటలు వింటున్నావా?" అని తియో చెప్పగా పావెల్ అదేపాటించాడు.

"ఇప్పుడు....మనం....పడవ.... దగ్గరకుపోదాం. నా కిప్పుడు.... కలిగగా వుంది"

"మంచివాడివే, కాస్త విశ్రాంతి తీసుకో- దానికోసం మనం యీదుకుంటూపోదాం"

పావెల్ తల వెనక్కుతిప్పి బోటు పడవ ఎక్కడవుందో చూశాడు. అది చాలా దూరాన వున్నది. ఇంజను శబ్దం మాత్రం 'టుక్కుటుక్కు' మంటూ మెల్లగా వినిపిస్తోంది.

"మరి మనం ఎలాగ....."

"ఈసారి యింజనును నేను ఆపివేయలేదు. అందుకనే పడవమనలను తప్పించుకొని పోయింది"

పావెల్ ముఖంమీద నిరాశ, నిస్పృహలు తాండవిస్తున్నాయి

"తియో....నీలంగా....అదంతా నా తప్పు"

"పిచ్చిగా వాగకు ఇకనా మనకున్న శక్తితోనే యీక్కడమంచి బయటపడదాం.

ఆ విధంగా ఆ ఇద్దరూ వాళ్ళిద్దరు ఒడ్డు వైపు ప్రయాణంచేయడం ప్రారంభించారు. మొట్టమొదట ఆ నీరు జాగానే వున్నది ఏదో చల్లని హాయిగొలిపే నీరు చెక్కిళ్ళకు తగులుతూంటే వారిద్దరు పరవశపడ్డారు ఆ విధంగా వారిద్దరూ ఎక్కువదూరం యీదగలమని అనుకున్నారు. కాని కొద్దిపేపటికి చలితో వాళ్ళ శరీరాలు వణకడం ప్రారంభించాయి. అచలి వారికి క్రమంగా మింగేసినట్టు యింది. కాళు, చేతులూ తిండబారిపోయి స్వాధీనం తప్పిపోతున్నాయి తమ శక్తిని ఎక్కడికక్కడ కూడగట్టుకొని మెల్లగా జీవితంవైపు ఆశతో యీదుతున్నారు ఆ యిద్దరు

"అక్కడ్కడపోయింది నా కది యిప్పుడు కనిపించడంలా!

"దాన్నిగురించి ఆలోచించకుండా వుంటేనే మంచిది. అదిపోయి. ఏగుట్ట లకో కొట్టుకుని ప్రద్దలవకుండా వుంటే చాలు"

"అరె అదే పనిగా మాట్లాడి నీళ్ళకిని వ్యర్థా చేయకు. దాని భద్రపరచుకో. ముందు ముందు కావలసి వుంటుంది

"గుండెల్లో ఏదో పోటు పొడిచినట్టు బాధ-అబ్బా" "కొద్ది సేపాగు-మాట్లాడకుండా- అప్పుడు నీకు నొప్పివుండదు బటురా-నా ముందుకు నీచేయిచాటుకుంద మీద వేయి - నామాత్రంగా అలా వుండు నేను తీసుకొని పోతాను."

ఆక ఏమీ మాట్లాడకుండా వే ఆ ఇద్దరూ మెల్లిగా తీరుకుంటూ పోతున్నారు.

"ఎంతలో ఎంత మార్పు! ఇలాంటి చలిని ఎలా తట్టుకోవడం. మేమింకా యువకులం కామే! అయినా తప్పదు. గతించిన కాలంలో యిలాంటి ఉపద్రవాలు లెక్కలేకుండా ఎదుర్కొనే వాళ్ళం. ఆ రోజుల్లో అలసట అనేది ఎరిగకుండా వందల కిలోమీటర్లకొద్దీ ఆటు గలాలా దగ్గరకు, అటు బుర్గానీ దగ్గరకు తుదుకుంటూ పోయేవాళ్ళం. వాకు గుర్తు పావెల్ వాకంటే వేగంగా ఈదేవాడు. ఆ రోజులు మళ్ళీవస్తాయా పావెల్ అప్పటిలాగా ఈదితే కానుండును. పగం దూరం వచ్చేసినట్టువ్వాం అని తనలో తాను ఆలోచించుకుంటూ తియో తుదుకున్నాడు.

"అరే పరవాలేదు నీకేయి అలా వా జుజుమీద వుంచు"

"కృతజ్ఞుణ్ణి" ఇకవాకు పరవాలేదు నన్నుగురించి బాధపడకు- చెడుకాలం దాటిపోయింది.

"అరే నేను చెప్పానుగా-కాస్సేపు మాట్లాడకుండా వూరుకో"

దూరానుండి ఒకపాసింజరుస్టీ మరు వాళ్ళవైపే వస్తున్నట్లు వారిద్దరూ గమనించారు.

"మనం గట్టిగా అరిస్తే మనలను వాళ్లు గుర్తించగలరటావా"

"వాకు నమ్మకంలేదు" వాకు మనలను చూడకలిగేటంతటిదూరంలో లేరు. పైపెచ్చు గాలి అటునుండి యిటుపీస్తోంది

"పాపం తియో తన పడవను పోగొట్టుకున్నాడు....అదంతా నాతప్పు మూలాపే" అదిగనుక ఒడ్డుకుచేరితే ఆదృష్ట వంతుడు. అది వకొంటకో కట్టకో కొట్టుకొని ప్రద్దలవకుండా వుంటే ఎవరో ఒకరు చూడకలుగుతారు అయితే అది పాత డొక్కు పడవ కావొచ్చు. దాంతోనేగా మా జీవితం వెళ్ళబోసుకుంటున్నాం. అది లేకపోతే తియో జీవితం ఎలా గడపగలడు. ఇంజను కాగా పనిచేయటంలేదు అయినా కొత్తయింజను కోసేటంతటి డబ్బు మాదగ్గరలేదాయె ఎలా గో అలాగో దాంతోనే తంటాలు పడుతున్నాం. దానిపంగతి అలాగవుంచు అసలు పంగతి మర్చిపోయాను. పడవలో మా చిన్నపుత్రుడు విశ్రాంతి శ్యాంపుకు పోతానన్నాడు. వాడికింకా అందుకు కావలసిన డబ్బువలపలేదు. డబ్బుకోసం వాడు పాపం ఎదురుచూస్తూ వుంటాడు ఆ కొండల్లో పేవనిశాలం గడపటం చాల ఆనందంగా వుంటుందని విన్నాను" అని పావెల్ ఆలోచిస్తూ-

"తియో-పిల్లల పేవని విశ్రాంతి శ్యాంపును గురించి నీవేమంటావు" అని ఆకస్మాత్తుగా ప్రశ్నించాడు పావెల్ -

"ఏమిటి! ఏం శ్యాంపు"

"పేవని శ్యాంపు మా చిన్నోడి పంపించాను. మొత్తం వాడి తరగతి నాళ్ళంతా వెళారు తెలుసా"

"అరే, నోరుమూసుకో! వాగివాగి మరింత అలిసిపోతావెందుకు- పేవని శ్యాంపునుగురించి కొండమీదశ్యాంపును గురించి ఆలోచిస్తూ నీబుర్ర చెడగొట్టుకోకు- ఒడుకు చేరినతర్వాత ఆలోచించవచ్చు"

తియో పావెల్ ఒడ్డువైపుకు ఈదుతూనే వున్నారు ఒక్కసారి చల్లటిగాలి వీచింది, ఆ సిలిపముప్రదేశమీదకెల్లటిచిరు మబ్బులు కావవచ్చాయి. ఇక ఎంతో దూరంలేదు అర్ధకిలోమీటరు దూరంలో వుంది ఒడ్డు, వాళ్ళకొక్కడలేని ధైర్యం శక్తి కలిగాయి ఎంతో ఉత్సాహంతో యిద్దరూ ఈదుట ప్రారంభించారు. అయితే వాళ్ళ దురదృష్టమా అంటూ ముందుకు మూడుమీటర్లు ఈదితే, ఆ సముద్రపు అలలు వాళ్ళను వెనక్కు నాలుగు మీటర్లు లాక్కొనివస్తున్నాయి. ఎప్పటికప్పుడు ముందుకు పోవడంబదులు వెనక్కుపోవుట జరుగుతోంది. అలా యింత దగ్గరకు వచ్చినా వాళ్లు ఒడ్డు చేరుకావడే అన్న కలగటంలేదు. తీరాఅంత దగ్గరగా వచ్చినతర్వాత అక్కడ మునిగిపోతే....అయినా ఈదాలి, ఒడ్డు చేరుతో వాలి.

తమకున్న శక్తినంతా కూడగట్టుకొని ఒకళ్ళకొకళ్లుఊతంచేసుకుని ఈదుతున్నారు. వాళ్లెంతగా కష్టపడుతున్నదీ బయటకు మిటకరించుకొని వచ్చే వాళ్ళ కళ్లు చెప్పక చెప్పుతున్నాయి.

తుపాకి గుండు తగిలినచేతులపలె, వాళ్ళచేతులు అచేతనంగాఖండబారిపోతున్నాయి. అయినా ఎలాగో శక్తినంతా బిగబట్టి ఈదుతున్నారు.

అలా ఒక సన్నటి యిసుకదిబ్బకు వచ్చిచేరి వెల్లకిలా పడ్డారు. ఆదేవిగా రొప్పుతున్నారు. వళ్లుకడ నొక్కుకొని పోయాయి ఆ చలికి. కాని వాళ్ళ గుండెలు తేలికపడ్డాయి ఆకాశంలోంచి సూర్యుని వెచ్చటి కిరణాలు హారి దిగంబర దేహాలను తాకుతున్నాయి.అయినా వీటి ప్రభావం వారిద్దరికింకా తెలియరాలేదు. అయితే ఆ వెచ్చగానున్న శరీరం మాత్రం వారికేదో సూతన జీవితాన్ని రుచిచూపిస్తున్నట్లుగా వుంది. అవిధంగా ఆ యిసుకమీద అచేతనంగా పడివున్న వాళ్ళిద్దరూ జీవితంలో ఇదివరకెప్పుడు పొందలేని హాయి, ఆనందం అనుభూతిని పొందుతున్నారు. ఇద్దరూ మౌనంగా ఆ ఆనందాన్ని అర్థిస్తుకుంటున్నారు.

"ఇదంతా నీతప్పువాడు పావెల్ అంటు, ఆ యింజనును నే నెప్పుడో మార్చేయ్యాల్సివుంది" అని నీళ్ళశబ్దాన్ని చీల్చుకుంటూ అన్నాడు తియో.

దీనికి పావెల్ ఎలాంటి సమాధానం యివ్వలేదు. నీ యో పావెల్ వైపు చూశాడు, పావెల్ కాలు ఒకవైపుకు పరిగిపోవుంది. ఒక చెవు (చంపు)యిసుకలో కూర్చుకొనిపోయింది. అతని రొప్పు వైకిస్థాయిదకు ఉధ్వాసనిశ్వాసాలతో ఎగురుతూ. దిగుతూవుంది. అతడు నిద్రపోతున్నాడు.

"నిద్రపో" అని తియో మెల్లగా చిరునవ్వు నవ్వటానికి ప్రయత్నం- కాని చలికి బండబారిపోయిన రెండు పెదవులు అందుకు సహకరించలేదు! తలపగుపుగావుంది దానిని అలా పాల్చు, తన చేతుకు ఆ వేడి యిసుకకు అన్ని- ఆనందంతో మునిగిపోయాడు.

(తిన పేజీ తరువాయి)

తూశాడు.

మనం ఇక్కడ నుండి పారిపోయి రిక్షా పట్టు పెళ్ళి చేసుకుని—

మాటపూర్తికాకుండానే నేనవలెళ్ళు మంది

ఒకటి— రెండు—మూడు.

కొట్టేస్తున్నాడు. పిచ్చిగా పాణి.

"ఆగు" సింహగర్జనవంటిది వినిపించింది. తనుచేస్తున్నవని తెలిసొచ్చి, గభుక్కున తలెత్తాడు. ద్వారం దగ్గరి నిల్చున్న మనందను చూసి తలను వంచుకుని నిష్క్రమించాడు. ఆ ప్రదేశం మంచి

అరగంట గడిచిపోయింది.

పాణి మెల్లగా లోపకు వచ్చాడు వాణి మనంద ఒడిలో తలదాచుకుని వుంది. ఏ విధంగా పలుకలంలో అర్థంలేదు. వాణి ముగ్గులు ఎరగా కందిపోయివాయి. వాటిమీద కన్నీటి తడి ఇంకా ఆరలేదు.

కావడి పోయాడు పాణి తనమీద తనకే కోపం వచ్చింది. వాణి మనంద పడనుండి లేచి బయటకు వెళ్ళలోయింది. దారిగడ్డంగా నిలబడి "వాణి! ఈ ఆయోగ్యుణ్ణి అల్పుడ్ని, క్షమించు ఎన్నడూ రాని ఆవేశంలో నిన్నెక్కడ మరచి ఒక ఆడదాని పై చేయి చేసుకున్నాను వాకు దైవం స్త్రీని కొట్టడానికి యీ చేతులు యిచ్చాడు. నా ప్రాణంకంటే అధికంగా చూసుకునే నా వాణిని కొట్టాను. నా జీవితకు వ్యర్థము" రొదిస్తూ కుప్పలా కూలిపోయాడు. స్త్రీ పర్వతంలో కనులు తెరచాడు.

ఆ మనక పెట్టెలో ఆ స్త్రీ అతని భుజాలు పట్టిలేపి, చీరచెరగుతో అతని కన్నీరు తుడిచింది. అతని శిరస్సును యెంతనివిరిచినా పూరడింపు కలుగు లేదు మరికొంత పేపటికి తన ను ప్పుగ్రించే స్త్రీ చూపివ్వర పోయాడు

కనకాంబర కాంతులు వెదజల్లు ఆ చేతులు వాణివిశావు గిస్తుపడ్డాడు, భయపడ్డాడు.

ఎదురుగా చిరునవ్వుతో మనంద కనబడింది.

మనంద నిండు కుండలాంటి మనిషి ఏ విషయంలోనూ తొందరపడి మాట్లాడేది కాదు ఎప్పుడూ పెదవులమీద చిరునవ్వు తాండవిస్తూ వుంటుంది

"వాణా! ఆవేశం చల్లారిందా!"మనంద అడిగిన దానికి పాణి సిగ్గుతో కృంగిపోయాడు.

తలమ వంచుకునే అన్నాడతను?"

మనూ! వాణిని కొట్టనందులకు దెప్పుతున్నావా!"

"లేదు వాణా! నిన్ను నీవు కించపరచుకుని అలా కృంగిపోవటం నాకు నచ్చదు. వాణి నీగదిలో అడుగు పెట్టి పరకూ జరిగిన సంభాషణనుఆలకించాను. వాణిని కొట్టడంలో నీతప్పు ఏమీలేదు. అదొక పిచ్చిది నువ్వు దూరమవుతావనే ఆవేశం ఆలోచనా జ్ఞానాన్ని విస్మరించి పిచ్చిగా మాట్లాడింది. నువ్వే దాని నిక్షమించుఅదిపశ్చాత్తాపంతో కృంగిపోయి కీడుగరం చూడలేకపోయింది""మనంద! వాణి జీవితగతులు. పంచి-చెడూ నీకు తెలియనిదికాదు వాణిని మన్నించమని చెప్పు చాలా ప్రొద్దుపోయింది ఇక నువ్వు పెళ్ళు"

"నేనేమైనా అడుగుతే కోపగించుకోవుగా"

"ఏం పరవాలేదు. అడుగు మనూ!"

"వాహృదయం నీకు తెలియనిదికాదు నేను నిన్ను ప్రేమించాలన్న సంగతి నీకు ఇదివరకే తెలుసు. కాని పెద్దల మాటవలన వాకా అదృష్టం కలుగలేదు కనీసం నిన్ను భర్తగా పొందేయోగం వాణిపై నా కలిగించాలని నా కాపత్రయం. పెద్దలను ఎదిరించి చేసకాని తవాన్ని రూపు మాపుకొని నీకోసం విలపించి, శోకించే ఒక అభాగినినికాపాడు.

"మనూ! నువ్వు చెప్పింది వాస్తవమే కాదనను వాలోని ఆ అసమర్థత వలనవే నిన్ను దక్కించుకోలేక పోయాను. వాణిపై నా దక్కించుకోవాలని వుంది కాని....కాని....కాని...." చెప్పలేక ఆగిపోయాడతను.

ఏదోచెప్పాలని పెదవులుకదపబోయిన మనంద ఏమనుకున్నదో ఏమో, మరి మాట్లాడకుండా వెళిపోయింది.

రోజులు గడచి పోతున్నాయి.

ఒకనాటి సంధ్యా సమయం పాణి ఆఫీసు నుంచి నేరుగా ఇల్లు చేరాడు. పాపిల్లా 'ఆడవారు' కొందరు కూర్చునికబుర్లు చెప్పుకుంటున్నారు.

తడవంచుకుని తనగదిలోనికి పోయి డ్రెస్ మారు కుని, పేపరు చూస్తూ కూర్చున్నాడు, నా తల్లి గదిలోనికి వచ్చి అత్తయ్య నుచూచి ఆశ్చర్య పోయాడు పాణి. ఎన్నడూ తన గదిలోనికిరాని అత్తయ్య ఈ రోజు తలపని తలపుగా రావటం విచిత్ర మనిపించింది.

వచ్చినావిడ ఒకసారిగా మహాంకాళి రూపం దాల్చింది.

"ఏం, నాయనా! నువ్వేదో మంచి వాడవనియింటకోరి స్తే నువ్వుచేసిందిమంచి దేనా చిన్నవాటి నుండి పెంచి, పెద్ద చేసి, విద్యనేర్పి, ఉన్నతమైన ఉద్యోగం యిప్పించావాడివేకదా! ఆ పిల్లకు ఏ అలవాటు లేదు. ఆ పిల్లకు ఏ అలవాటు లేదు. ఆ పిల్లకు ఏ అలవాటు లేదు.